
ІНФОРМАЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ – ЯК ПРІОРИТЕТ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА.

Авксентьєв М.Ю., к.е.н., докторант

*Науково-дослідний економічний інститут
Міністерства економічного розвитку і торгівлі України*

Події останніх десятиліть довели абсурдність багатьох економічних ідей і парадигм. Процес відходження від основних макроекономічних та загальних теорій відбувається за рахунок швидкої зміни життя. В кожній країні він має свої часові обмеження та причини, що в основному залежить від стадії розвитку держави, причому враховуються не тільки економічні обставини, але і суспільні, соціальні та, в досить значній мірі, політичні. Приклад багатьох високорозвинених країн доводить той факт, що вони досягають значного рівня економічної потужності за рахунок використання та впровадження якісно нових інформаційних та інноваційних технологій.

За кілька останніх десятиліть світ докорінно змінився. Розповсюдження мобільного зв'язку, здешевлення засобів відео зйомки, ноутбуки та планшети, які підключені до Інтернету, завдяки бездротовим технологіям, змінили для людей якість їх життя. Нові знання та використання нових технологій створили продукти та послуги, які важко було собі уявити ще кілька десятиліть тому. Крім того, здешевлення технологій зв'язку та транспорту зробили світ «ближчим», забезпечивши швидший рух капіталів, товарів та послуг між країнами. Крім економічного зростання зміни призвели до значного «соціального стресу».

Яскравим прикладом того, як країна, котра немає значного рівня природних ресурсів чи територіального потенціалу, виходить на лідируючі позиції у світі, є Сінгапур. Сучасні економісти вже охрестили процеси, які проходять в цій державі як «економічне диво». Дійсно, ця держава має невелику площу, практично відсутні природні ресурси, однак в останні десятиліття основні її макроекономічні показники значно зросли. Це стало можливим завдяки орієнтації держави на побудову інформаційно-інноваційної економіки. Та може бути настільною книгою для багатьох інших держав, котрі знаходяться на стадії економічної кризи.

В сучасних умовах уряди повинні робити ставку на використання нових технологій, ноу-хау. З цією метою потрібно докорінно змінювати світогляд нації, проводити активну політику в галузі законодавства (особливо в розділі захисту прав інтелектуальної власності), здійснювати переорієнтацію економіки у відповідності з новими реаліями.

Забезпечити передумови економічного зростання – головне завдання будь якої влади. Крім того, важливо забезпечити сталий розвиток економіки протягом тривалого періоду. Зростання ВВП на 3% протягом 23 років подвоює економіку, тоді як економіці з 2% зростанням для цього необхідно 35 років [1].

Зростання економіки відбувається двома способами: збільшенням обладнання, ресурсів або кількості задіяної робочої сили. В економічній теорії таке зростання має назву акумуляції капіталу, або екстенсивного зростання [2]. Щоправда, екстенсивне зростання економіки має певні мінуси: кожного року дедалі важче підтримувати такий розвиток. За альтернативного варіанту зростання відбувається за рахунок підвищення продуктивності окремих одиниць.

Таке підвищення продуктивності називається інтенсивним розвитком, який забезпечує підвищення рівня життя, зростання економіки та сталий розвиток.

Більшість держав, на жаль, до останнього часу орієнтувалися саме на інтенсивне зростання економіки, що призвело до виснаження природних ресурсів, спаду економічних показників, та, як би, важко це було уявити – до світового глобального потепління. Тому, сьогодні спостерігається перехід на більш «м'яку» форму економічного зростання – інтенсивну. Вона передбачає перебудову майже всіх сфер життя суспільства.

За допомогою інформаційних технологій керівництво держав проводить широку масову пропаганду серед населення щодо необхідності скорочення використання природних ресурсів з метою збереження оточуючого середовища; щодо підвищення освітнього рівня, причому це стосується не тільки отримання вищої освіти, але й навчання спеціалістів з вузькопрофільних галузей, які виходять на перше місце в потребах роботодавців тощо. Все це проводиться з метою зменшення соціального стресу в суспільстві від переходу до абсолютно нового типу побудови економіки.

Через це Україні слід знайти світоглядно-методологічне підґрунтя невіртуального, неміфічного самовизначення у сучасному світі високих технологій [3]. Тому стратегія інноваційного розвитку має бути спрямована на дотримання умов безпеки економічних трансформацій (особливо – на забезпечення особистої безпеки, честі і гідності, прав власності, інтелектуальної власності) [4].

Інформаційні технології є галуззю людської діяльності, що найбільш швидко розвивається та залучає нових користувачів. Наприклад, кількість користувачів Internet, сьогодні вже перетнула позначку в 2 мільярди осіб. З цієї кількості приблизно 1,2 млрд припадає на країни, що розвиваються і 0,8 млрд на розвинені країни. Відповідно до оцінок експертів, в цьому році може бути зафіксоване зростання кількості користувачів Internet по відношенню до 2008 року у 4 рази [5]. Також необхідно відмітити, що відповідно до офіційних даних Держкомзв'язку України, «чисельність інтернет-аудиторії в Україні налічувала на 1 січня 2010 року понад 15,3 млн унікальних користувачів, що складає третину населення України» [6].

Прикладом динаміки розвитку галузі яскраво демонструє термін залучення першого мільйону користувачів американського медійного конгломерату AOL Inc., заснованого в 1983 році, який тривав 9 років (для порівняння за період 2010-2012 рр. кількість користувачів зросла з 2,8 до 3,9 млн осіб) [7]. Найбільшій соціальній мережі Facebook, заснованій в 2004 році, для залучення такої ж кількості користувачів знадобилось 9 місяців, а вже в 2014 р. загальна кількість користувачів щомісяця становить трохи більше 1,3 млрд осіб (в Україні 6 млн осіб користується цією соціальною мережею) [8, 9]. Мобільний додаток Drawsomething для iOS та Android, випущений в березні 2012 року, «набрав» свій перший мільйон всього за 9 днів [10].

На сучасному етапі розвитку суспільства інформаційні та телекомунікаційні технології стають основними факторами розвитку світової економіки. Вони дозволяють по новому підійти до показників масштабованості. Наприклад, мобільний додаток Instagram (з'явився в жовтні 2010 р., а вже в грудні отримав свій перший мільйон користувачів), що обслуговує 25 млн. користувачів, підтримують всього 20 штатних працівників [11].

Планується, що Європейський ринок інформаційних технологій буде розвиватися в напрямку збільшення кількості послуг для різних секторів економіки: для промислового сектора – електронна торгівля «бізнес-бізнес», для фінансового сектора – Інтернет-банкінг,

---

для енергетики – онлайн-блінг, для транспортного сектора – онлайн-планування і керування перевезеннями, для торгівлі – Інтернет-магазини, для освіти – дистанційне навчання [12].

Економічною основою інформаційного суспільства є галузі інформаційної індустрії (телекомунікаційна, комп'ютерна, електронна, аудіовізуальна і т.п.), що переживають процес технологічної конвергенції і корпоративного злиття, розвиваються найбільш швидкими темпами, впливають на всі галузі економіки і конкурентоздатності країн на світовій арені. Відбувається інтенсивний процес формування світової «інформаційної економіки», що полягає в глобалізації інформаційних, інформаційно-технологічних і телекомунікаційних ринків, формуванні світових лідерів інформаційної індустрії, перетворенні «електронної торгівлі» по телекомунікаціях у засіб ведення бізнесу.

Вищезазначене доводить, що суспільство стоїть на порозі нового «інформаційного» етапу свого розвитку. Саме ця інформатизація – головна тенденція останніх десятиліть, яка визначає головні зміни акцентів в розвитку суспільства. Широке впровадження ІКТ – не тільки нові можливості, а й нові виклики. Разом з розповсюдженням нових технологій, з'являються нові загрози. Україна як повноправний член нового глобального інформаційного простору повинна вміти використовувати об'єднані глобальні ресурси та інтегрувати в них свої – людські, технологічні, фінансові та інші, що дасть змогу створити нове, краще, конкурентоздатне суспільство. Стратегічною метою є забезпечення прискореного розвитку України в напрямку інтеграції в загальноєвропейське та світове товариство, використання нових технологій для прогресивного розвитку регіонів, забезпечення власної конкурентоспроможності на світових ринках за умови збереження багатокультурності і національної самобутності, отримання доступу громадян держави до загальносвітових надбань цивілізації.

Література

1. Robert B. Kozma, ICT, education reform and economic growth: a conceptual framework. Teach Program are trademarks of Intel Corporation in the U.S. and other countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://download.intel.com/education/EvidenceOfImpact/Kozma_ICT_Framework.pdf
2. J. Stigl [tz and C. Walsh, Principals of Macroeconomics, 3rd. New York: W.W. Norton & Company Inc., 2006. – 450 pp.
3. Інформаційні технології як фактор суспільних перетворень в Україні [зб. аналіт. доп.] / М. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк, Г. О. Ісакова; за заг. ред. Д. В. Дубова. – К.: НІСД, 2011. – 96 с.
4. Національна інноваційна система України: проблеми, принципи побудови / Макаренко І. П., Конка П. Н., Роготин О. Г., Кузьменко В. П. / за наук. ред. І. П. Макаренко. – К.: Інститут управління національної безпеки, 2008. – 520 с.
5. Cisco Visual Networking Index: Forecast and Methodology, 2009-2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.cisco.com/en/US/solutions/collateral/ns341/ns525/ns537/ns705/ns827/white_paper_c11-48136_0.pdf
6. Державна адміністрація зв'язку Міністерства транспорту та зв'язку України. Інформація про стан галузі зв'язку в Україні за січень-вересень 2010 року.

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stc.gov.ua/uk/publish/article/63905;jsessionid=74272699CD5567EABC58176020654B1B>
7. Обзор компании AOL – американского медийного конгломерата. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://tempofox.com/obzor-kompanii-aol-amerikanskogo-medijnogo-konglomerata/>
  8. Сайт вільної енциклопедії. Facebook. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Facebook>
  9. Російські інтернет сервіси стрімко втрачають популярність в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kreschatic.kiev.ua/ua/3297/news/1405433272.html>
  10. Сайт мобільних бізнес-технологій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blog.mobtech.com/?cat=8>
  11. Сайт вільної енциклопедії. Instagram. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Instagram#cite_ref-igsept2011_15-0
  12. Кудіна О. Ю. Розвиток електронної торгівлі в умовах становлення глобального інформаційного простору. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: